

GAZETA POPORULUI

Foaie politică-culturală

Intemeietori: Dr. N. Bălan, Dr. I. Broșu și Dr. S. Dragomir.

Abonamentul:

Pe un an 20 Cor.
Pe o jumătate de an 10 Cor.
Pe 3 luni 6 Cor.
Abonamentele să se trimită la adresa:
„GAZETA POPORULUI”, Sibiiu.

Adresa noastră e:

„GAZETA POPORULUI”
Sibiiu, Rosenanger 14
Apare în fiecare Duminecă.

Inserate și anunțuri se primesc la administrația gazetei.

Un șir cu litere mărunte întâia-ooră 1 cor
a doua- și a treia-ooră 80 fil.

Prin suferințe la biruință.

de I. Broșu.

Nici când anul nou n'a strălucit mai luminos pe cerul românesc decât astăzi...

Ar trebui ca condeiele noastre să le putem schimba în trimbiți de aramă pentru de-a vesti cu vrednicie sosirea lui.

În clipa aceasta suntem un popor liber, pe cel mai bogat, mai plin de har și mai liber colț de pământ de pe suprafața globului. Visul de veacuri, pe care moșii și părinții ni l-au râvnit, pogorându-se în mormânt, s'a întrupat mai mareț decât și l-ar fi alcătuit și cea mai îndrăzneală putere de închipuire. Este cel mai scump făt al suferințelor și lacrimilor noastre, — vis zămislit în para speranțelor amăgitoare și născut în cel mai zguduitor vârtej al dureri. Și tocmai din prima această moștenirea, pe care pronia cerească s'a îndurat să ni-o împărtășească în dar, cu prilejul anului 1919 dela nașterea Mântuitorului, ni este cu atât mai prețioasă, cu cât am îndurat și ne-am zbatut mai mult pe urmele ei. Pentru noi, cari în cursul celor patru ani de război, am gustat până în fund păharul năcazurilor, împărăția aceasta de dreptate și izbândă nu sosește neașteptată. Ea se plămădise și viețuia adânc în sufletul neamului românesc. Era ceva pe care o trăiam zilnic, era o parte întregitoare a sufletului nostru, era gândul căruia închinam cea mai bună parte a nizuințelor și muncii, săvârșite în tăcerea anilor îndelungați de lupte îndârjite. Simțiam, că neamul românesc se găsește pururea în fața marei întrebări de-a fi sau a nu fi, până ce unitatea sa națională nu se va putea desăvârși. Din neli-niștea, din zbuciumul acesta neîntrerupt, din îndârjirea aceasta, care cu o putere elementară își tăia drum printre primejdii, ca dintr'o fântână de vraje, sorbeam puteri proaspete, pentru îndeplinirea lucrării în slujba căreia ne așezasem.

Gândul unității naționale ne susținea: prin el trăiam sau muream. Numai așa ne tălmăcim uriașul avânt de împotrivire al neamului nostru, și trăinicia cu care obicnuiam să îndurăm temnița, glonțul și spânzura-toarea. Unitatea națională era pentru noi, ardelenii, jarul fermecat, din prisosul căruia, întocmai ca și bidiviul lui Făt-frumos, sorbeam tăria marilor speranțe seculare...

Și acum, iată-ne în plină dimineață. Anului 1919 i-a fost hărăzit să ne aducă bucuria bucuriilor. Ce vom face? Să măn-

căm, să bem și să ne veselim? Să cântăm și să chiuim ziua și noaptea? Cred a nu fi lucru vrednic de însemnătatea clipei. Neamul românesc, cu toată vechimca sa de aproape 2000 de ani, este un popor tânăr. Numai națiunea aceea are drept la viață, care este în stare a împărtăși din prisosul darurilor ei mai înalte și pe celelalte neamuri. Ceice ne-au făurit în acest stat nou, botezat România-Mare, își întorc privirile ațintite asupra noastră. Să nu-i lăsăm să se înșele în nădejile lor. Generalul Berthelot, primind o deputațiune de țărani la Sibiiu, le-a spus următoarele:

— Încheierea păcii nu înseamnă că a sosit timpul odihnei. Este pauza cea mare pentru muncă. Vă rog să munciți. Brațele voastre vor putea aduce binecuvântarea sau blestemul în cuprinsul frumoasei voastre țări...

Anul 1919 să fie deci anul muncii. În semnul acesta îl salutăm și-l primim cu dragoste în casele și încăperile noastre!...

Biserica noastră.

Biserica românească a împărtășit de-a lungul veacurilor aceeași soartă cu poporul românesc. Pentru noi românii de dincoace de Carpați, biserica e cel mai puternic așezământ ce l'am putut organiza și care, în vremuri grele, ni-a adăpostit comorile naționale, ni-a turnat în inimi puteri înviorătoare și ni-a ținut trează ca făclia nădejdea în sosirea dreptății izbăvitoare. Dar pe întreg pământul românesc, biserica a rămas o instituție a poporului, care, prin munca culturală ce a desfășurat-o, a înlesnit în cea mai mare măsură, pe lângă toată deosebirea obștească a politice, păstrarea unității sufletești a neamului nostru de-o lature și de cealaltă a Carpaților. Acum, când din unitatea noastră de neam, din obșteasca conștiință națională a celor patru-spre-zece milioane de români a răsărit mândrul nostru stat în dreptele-i hotare, e bine să ne amintim partea de muncă pregătitoare ce a dat-o biserica la înfăptuirea lui.

Dupăce vechile graniți nedrepte au căzut, a sosit timpul ca și biserica să-și adune toți fiii săi "de un sânge și de o lege" sub același acoperământ.

Trebuie întreprinși pași de lipsă pentru închiegarea singuraticelor biserici ortodoxe de pe întreg teritoriul românesc într-o singură biserică. Și cum, în afară de frântura fraților noștri uniți cu Roma, toți ceilalți români dela Nistru până la Tisa se închină după legea dreptmăritoare a Răsăritului, vom avea o biserică ortodoxă română mare și puternică. În fruntea ei va fi așezat un Sfânt Sinod, din care vor face parte toți vlădicii din vechiul regat român, din Ardeal, Bănat și părțile ungurene, apoi cei din Basarabia și Bucovina. Aducând fiecare experiențele de viață câștigate până ce eram despărțiți, se va da biserici noastre, potrivit cu învățăturile ortodoxei, o bună organizație înlăuntrul ei, care să-i ușureze lucrarea binecuvântată ce o așteaptă dela dânsa neamul întreg. Într'adevăr, biserica românească se găsește astăzi în fața îndatoririlor mari de-a vindeca ranele pricinuite de război, de-a mări și uniți poporul prin duhul evangheliei creștine și de-a turna într'ânsul puteri de viață nouă, cari să-l facă destoinic a se însușești de toate bunurile culturii. În sufletele preoților noștri se va trezi duhul vechilor apostoli și înzestrându-se cu armele culturii cerute de trebuințele vremii, vor intra în șirurile muncitorilor harnici pentru a așeza noul nostru stat pe nebiruite temelii morale. Să ne ajute Dumnezeu! *) N. Bălan.

Sășii pentru România.

Națiunea săsească întrunită la Mediaș în 8 Ianuarie 1919 a hotărât, cu toate voturile, alipirea la România. Cu mare bucurie primim vestea aceasta. Națiunea săsească, împreună cu care am viețuit la un loc peste 700 de ani, și-am luptat împotriva jugului maghiar, ne trimite astăzi salutul ei, declarându-se gata de a face parte pentru vecie din trupul Mării-Români.

Fiți bineveniți!

Am suferit la un loc, pentru aceea ne vom și bucura împreună. Ciasul acesta mare în viața voastră ne este garanția cea mai sigură a viitorului.

*) În timpul cel mai scurt v. „Revista Teologică,” în care s'it chestiunile bisericești del'

Ce dorim noi în anul 1919?

de Petru Suciu.

Cea mai mare dorință, pe care am avut-o de sute de ani: unirea tuturor românilor, ni s'a împlinit. Ca azi, ca mâine ne vom vedea granițele rotunjite și ne vom vedea stăpâni peste-o țară bogată și minunată, ca'n povești. Dela Nistru pân' la Tisa tot o apă și un pământ românesc. Mare noroc și fericire pe neamul nostru. Din robie ce-am fost ne trezim deodată stăpâni peste atâta putere de pământ.

Fericirea aceasta nu trebuie însă să ne iee de pe picioare. Să cântăm, să jucăm, să plângem de bucurie la acest praznic ne mai pomenit de mare al neamului nostru. Dar să nu ne pierdem cumpătul. După ce va trece cea dintâi undă de fericire și de uitare de sine, trebuie să ne desmetecim și să ne venim în ori. O moșie nu se poartă și nu se ține cu joc și cu cântare, ci cu trezire și cu muncă. Și mare este moșia, peste care din mila lui Dumnezeu am ajuns acum stăpâni. Ne așteaptă o muncă grea și uriașă. Un om harnic, o gazdă bună, se gândește încă de astăzi, la lucrul ce are să-l facă mâine.

Ca mâini trebuie să ne apucăm și noi de lucru. Să facem oare ca omul buimăcit, care numai dimineța își împrumută uneltele dela vecini și întreabă de ei, că oare de ce lucru să se apuce? Ori să facem, ca omul chibzuit și treaz, care de cu seara încă își adună în jurul său pe ai căsii și dinpreună cu ei se sfătuiesc asupra celor ce are să le facă mâine. Se poate oare găsi cineva, care să spună să facem ca cel dintâiu?

* * *

Temelia vieții noastre o alcătuiește țărâtimea. Toată truda și munca noastră trebuie să tindă spre ridicarea și întărirea satelor noastre. Cărturarii sunt coperișul casei. Țăranii sunt temelia. Aceștia trebuie întăriți. Tocmai de aceea e de lipsă să chibzuim bine asupra trebuințelor și lipsurilor ce le au.

Am spus noi și până acum ce-i lipsește țăranului nostru. Dar spusa a

rămas numai pe hârtie. N'am avut putere. Zădarnice au fost plângerile și dorințele noastre. Acum avem putere. Dela noi, dela cuminenția noastră atârână totul. De pe acum încă, să ne spunem dorințele noastre. S'o facem aceasta în credința neclintită, că acelea se vor și împlini. S'o face lămurit și fără șovăire. Nu peste mult o să se înceapă lupta pentru organizarea lăuntrică, pentru orânduirea treburilor noastre obștești.

N'o să fie numai o tabără și n'o să fie numai un conducător. O să fie mai multe. Dar ori câte vor fi, e bine, ca noi, poporul de țărani din Ardeal, să ne spunem din vreme dorințele noastre.

Și care sunt oare dorințele noastre, a țăranilor și a cărturarilor din această parte de țară românească? Vorbesc numai în numele meu, dar am credința tare, că aproape întreagă obștea românească de aici cugetă la fel.

* * *

Dorim o administrație cinstită. Am gemut atâta vreme sub călcăiul solgăbirașilor și a jandarmilor unguri. Le-am fost vite, le-am fost gunoiu. Ne-au batjocorit și ne-au împilat fără milă, pe cărturar și pe țăran deopotrivă. Pentru călăii aceștia am urât c'o ură sălbatecă neamul unguresc întreg și felul lui de ocârmuire. Noi să ne lăpădăm de tot ce samănă a administrație ungurească. Cerem slujbași cinstiți și harnici, cari se fie părinții povățuitori și nu călăii țăranului. Inimă țăranului se câștigă prin o administrație cinstită și dreaptă. Și această inimă trebuie s'o câștigăm întreagă. Numai așa vom putea desăvârși marea operă a nașterii noastre naționale.

Dorim după aceea, împărțirea moșiilor. Statul românesc e un stat de țărani. Bunăstarea lor e piatra, pe care trebuie să se clădească statul nostru. Suntem o țară bogată. Dar ce folos de bogăție, dacă ea hrănește numai pe vre-o câți-va, ori se scurge în țări străine. Pământul să fie al celor, cari îl lucrează. Să se dea fiecărui țăran atâta pământ,

cât are de lipsă el și familia sa, ca să poată trăi cinstit. Mai bine de jumătate dintre țăranii noștri au lipsă arzătoare de pământ. Unii n'au de loc, iar alții n'au atâta cât să poată trăi după el. Impărțirea să nu se amâne, căci amânarea mână numai apă pe moara dușmanilor noștri.

Cu împărțirea numai, statul nu s'a îndeplinit încă datorința. Trebuie să ia în mână și supravegherea peste moșiile țărănești. Să se îngrijească, ca pământul să fie lucrat bine și rațional. Pentru împretinirea oamenilor cu economia rațională, să înființeze cât mai multe școli agronomice și să aibă cât mai multe moșioare de model.

Dorim mai departe școli multe și bune. Aproape jumătate dintre țăranii noștri sunt analfabeți. Rușinea aceasta trebuie delăturată. Fiecare satuleț să-și aibă școala și învățătorul său. Trebuie să se poarte o deosebită grijă învățătorilor. Numai cu învățători buni să poate face ispravă bună. De aceea trebuie plătiți bine, ca așa să fie scutiți de grijile traiului. Trebuie puși într'un rând cu ceilalți funcționari. Dacă e vreo tagmă prețioasă într'un stat, atunci de bună seamă, că cea învățătoarească e între cele mai prețioase. Ei sunt clăditori unui stat. Pentru ca să fie clăditori buni, trebuie să li-se de-a o creștere aleasă și o plată bună.

Ne trebuie, afară de aceasta, gimnazii multe. Noi, un popor de peste patru milioane, avem 10,000 de cărturari. Avem lipsă și de zece ori atâta. Pe aceștia numai școlile de mijloc multe și bune ni-i pot da. Țăranii trebuie îndemnați și ajutați spre a-și da cât mai mulți băieții la învățătură. Spre acest scop statul se ridică cât mai multe internate și să se dea cât mai multe ajutoare pe seama băieților de țărani. Dorim cât mai multe școli de meserii. Noi mai nu avem orașe românești. Pe cele ce le avem, trebuie să le întărim, iar pe cele ce nu sunt ale noastre trebuie să le cucerim. Aceasta nu se poate decât nu-

In orașul Vifleem.

In orașul Vifleem
Veniți cu toți să vedem,
Că astăzi ni s'a umplut
Prorocia de demult:
Că se va naște Christos
Mesia, cap luminos,
Din fecioara Maria
Din neamul lui Avraam
Din sămânța lui David
Din duhul sfânt zămislit.
Trei crai dela răsărit
La închinare au venit
Daruri scumpe aducând:
Și către Christos cântând:
Culcă-te 'mpărat ceresc
In sălaș dobitocesc,
Te culcă pe fân uscat
Îngerii încunjurat,
Ei vor lăuda
Și îți vor da:
Căci cei de sus
Te la apus...

Flori orientale.

Din literatura japoneză.

1.

Norii

(După Akahito).

Plânge vântul printre ramuri,
Norii spânzură ca flamuri.
Și eu plâng, de-mi sec izvorul
lacrimiei, după odorul
meu din soare rupt, ce-i dus
la stăbunii, colo, sus...
...Plânge vântul printre ramuri
Norii spânzură ca flamuri.

2.

O copilă spune:

Altele te-ademenesc,
Poți să mă disprețuiești...
Dar: la gard îmi înfloresc
Portocalii-atât de mândru!—
Dragă, nu vrei să-i privești?

3.

Ce rămâne și ce trece.

(După Tomonori).

In parc îmi înflorise mărul,
Asemeni smoalei mi-era părul.
Jucam, încins de voie bună,
In horă cu iubita-mi brună...

In parc îmi înflorise mărul,
Cărunt mi-era la tample părul.
Și-atunci ca și-altă dată floarea
prin ramuri își cernea ninsoarea...

Și iarăși înfloarește mărul,
Acuma de omăt mi-e părul.

(Din colecția „Kokinshū”)

4.

Inzădar.

(După Kanemori).

S'ascund iubirea-mi, mândro fată,
aș vrea, dar simt că nu-s în stare:
ori unde-aș fi meru îmi pare
că toți cu degetul m'arată,—
că taina 'mi știe lumea toată.

G. Voievidea.

mai prin meseriași, neguțători români, spre aceasta trebuie sprijinul puternic al statului. Numai așa ne vom putea creia o industrie românească națională, prin care să ne scuturăm de sub jugul economic al străinilor. Un stat românesc trebuie să aibă o industrie curat românească.

Tocmai de aceea dorim, ca toate întreprinderile să fie românești. Să fie românesc banul, capitalul care le pune în lucrare; românească conducerea și românii muncitori. Trebuie să ne ferim, întru cât se poate, de banul străinului, ca să nu ne trezim că numai țara-i a noastră, iar bogățiile din ea sunt ale altora. Înființarea de fabrici și de societăți de exploatare să se reguleze prin lege. Să nu se lase numai la bunul plac al cârmuirilor trecătoare.

Să se înființeze pe sate cât mai multe tovărășii pentru vinderea cu preț bun a produselor țaranului. Trebuie stărpit neamul greșos de sfârțari, cari trăiesc numai din câștigul după munca țaranului. Cumpărările și mijloacurile la vânzări să le facă tovarășii și nu, ca pân'acum jidanii. În chipul acesta va fi tot a țaranilor.

Pe lângă bunăstarea culturală statul să mai îngrijească și de ridicarea culturală a țărănimii. Aceasta o face pe lângă școală, foile și cărțile. Să se tipărească cât de multe cărți și foi scrise pe înțelesul poporului. Ținta noastră să fie ca fiecare casă să-și aibă foaia și biblioteca sa. Așa e în Danemarca. Cu jertfă și cu trudă multă vom putea ajunge și noi acolo. Guvernul românesc trebuie să aibă între membrii lui, și unul, căruia să-i fie încredințată literatura populară.

Pe lângă sănătatea sufletească, să se poarte grijă și de sănătatea trupescă a țaranului. Între neamurile din țară neamul nostru s'a sporit mai puțin. Așa spune statistica ungurească. În spusa ei nu ne prea încredem, dar totuși trebuie să fim băgători de seamă. În vreme ce alte neamuri s'au sporit cu 15 la mie, noi abia cu 8. Lucrul acesta, dacă e adevărat, e din cale afară de dureros. Spre a-l delătura avem de lipsă de medici mulți și buni și de spitale cât de multe.

Și câte n'am mai putea înșira? Dar ne oprim aici.

Cununa tuturor dorințelor noastre e însă aceea, ca statul românesc să nu fie numai al vre-o câțiva, ci al tuturor. Nu al partidelor cari să războiesc între ele pe viață și moarte, ci al mulțimii, care-l susține cu munca și cu sângele ei. Vrem un stat în care să se șteargă întâietatea nașterii și a bogăției, în care să stăpânească un singur drept: al priceperii, al muncii și al cinstitii.

Cine va veni în numele acestor adevăruri și cu gândul neprihănit de a-le înfăptui, acela va avea sprijinul puternic al țărănimii noastre.

„Gazeta Poporului” și Consistorul lui Mangra.

Abia începuse să apară acum e anul „Gazeta Poporului” — și deodată s'a deslănțuit asupra întemeietorilor ei furia urgisitului Vasile Mangra, pe care baionetele jandarmilor lui Tisza i-l ridicaseră pe scaunul vlădicesc dela Sibiu. Trădătorul de neam, înhamat la carul politice grofului Tisza, nu putea suferi munca celor ce voiau să țină trează conștiința națională în popor, luminându-l cu scrisul lor și întărindu-i nădejile de viitor. Mai întâi a luat la întrebare pe întemeietorii gazetei, pe urmă, printr'un ordin trimis din consistorul arhidiecezan, i-a oprit de-a mai scrie — fie pe față, fie în ascuns — în coloanele gazetei. Ca un rușinos document al vremii, din care se va vedea până unde poate scobori pe făptuitor păcatul trădării de neam, publicăm mai la vale ordinul consistorial.

Scrisoarea de inmanuare a ordinului:

Nr. 369. 917/8.

Prof. sem. Preast. D. Dr. Nicolae Bălan în Sibiu.

Ordinul Preaveneratului Consistor arhidiecezan din 16 a lunei curente Nr. 341 Bis. ți-se transpune în alăturare sub % în copie spre știre și conformare.

Sibiu, 22 Ianuarie 1918.

Dr. Eusebiu Roșca
dir. sem.

Ordinul consistorial:

Onoratei Direcțiuni seminariale

Loco.

Nr. 341/918. Ris.

Onorată Direcțiune!

Dupăcum lămurit s'a accentuat în ordinul din 3/16 Ianuarie a. c. Nr. 71, toți conducătorii firești ai poporului nostru de sus până jos trebuie să dovedească, și să arete prin toate actele, și atitudinea lor publică și privată, că lăpădând orice ecvovitate, idei, și aspirații centrifugale din mintea și inima lor, vor să conlucre și stăruiască cu sinceritate pe toată linia pentru înfăptuirea armoniei sufletești între cetățenii patriei și încheierea lor în simțământul comun al iubirii de patrie. Organ chemat și îndreptățit a supraveghia, și conlucre în primul rând la înfăptuirea acestui ideal, și de a risipi bănuelile și neîncrederea cercurilor conducătoare ale statului față cu patriotismul poporului român și îndeosebi al credincioșilor bisericii noastre, bănueli și neîncredere manifestate mai ales dela invaziunea vecinului regat România, cu părere de rău am primit informațiunea, că profesorii seminariali Dr. Nicolae Bălan și Dr. Silviu Dragomir împreună cu catehetul Dr. Ioan Broșu sau angajat la o acțiune politică nu numai incompatibilă cu poziția lor, dară și foarte periculoasă pentru institutul, la care servesc și ale cărei interese datorisunt să le ocrotească și să le ferească de orice primejdie.

Faptul, că au întemeiat și au pornit editarea unei foi politice sub titlul „Gazeta Poporului” cultivând și propovăduind același spirit intrasigent, (vrea să zică intransigent, dar nu știe scrie nici cuvântul, necum să aibă în suflet gândul intransigenței! N. culeg.) care face imposibilă armonia și îi aduce în conivență cu desertorii și cu trădătorii de patrie, acărora păcate tre-

bue să le espiem noi, cei ce am rămas credincioși chemării și datorințelor noastre — zic faptul acesta m'a hotărât să iau toate măsurile legale și disciplinare pentru a împedea și a suprima această pornire primejdioasă institutului seminarial și în special instituțiilor noastre bisericesti culturale, deaceea am dispus să se declare profesorii numiți în două direcțiuni:

1. Dacă cu concursul lor s'a întemeiat și se redactează foaia politică „Gazeta Poporului” din Sibiu, și

2. Dacă găsesc ei, că o astfel de activitate extrascolară este compatibilă, mai ales în împrejurările de față, cu poziția lor de profesori seminariali.

În răspunsul, ce au dat la protocol, ce s'a luat cu ei în 13/25 Ianuarie 1918, la punctul prim evită a da răspuns pozitiv, hotărât cu da sau nu, ci spun, că ei au scris numai articoli în acel ziar fiecare după specialitate sa, prof. Dr. Silviu Dragomir arată, că a scris un singur articol schițând pe scurt părerile unui tinăr scriitor ungur, iar profesorul Dr. Nicolae Bălan arată, că a scris două articole de cuprins religios.

La întrebarea primă deci, dacă foaia s'a întemeiat și dacă se redactează cu concursul lor, dau răspuns evasiv, recunoscând implicite colaborarea lor.

La întrebarea a doua, anume, dacă găsesc, că astfel de activitate extrascolară este incompatibilă cu poziția lor de profesori seminariali, mai ales între împrejurările de față, profesorul Dr. Nicolae Bălan răspunde, că acea activitate a lui de a scrie în acea foaie este tot ce poate fi mai compatibil între orice împrejurări cu poziția și chemarea lui de profesor de teologie. Profesorul Dr. Silviu Dragomir răspunde, că dacă i-se va arată un paragraf clar al legilor și al regulamentelor noastre, care să-l oprească de a colabora la anumite gazete cu articole istorice ori culturale, atunci nu va esita nici o clipă dea se conforma.

Aici urmează un îndemn de-o lucră „la ziarele actuale, cari nu fac politică intrasigentă”, apoi continuă așa:

Ca să conlucreze însă la înființarea și la susținerea unui ziar politic intrasigent cu chemarea, dea conturba armonia și buna înțelegere între cetățenii patriei, și a provoca agitațiuni și neliniște, mai ales între împrejurările grele de azi, aceasta autoritatea bisericască nu o poate tolera.

De aceea profesorii numiți sunt strict opriți de a conlucre fie pe față fie în ascuns la ziarul din chestiune „Gazeta Poporului” și această sub urmările de a se lua în contra lor în caz de a nu se conforma, cele mai aspre măsuri de disciplinare, și aceasta în interesul instituturilor noastre bisericesti, pe cari toți suntem chemați să le ferim de primejdie. (Ca bunăoară școlile populare! N. Red.)

Onorata Direcțiune este poftită ale da acest ordin consistorial în copie autentică, luând dela ei revers, care revers se va înainta aici.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ținută la 16 Ianuarie 1918.

Vasile m. p.
arhiepiscop și mitropolit.

Dr. Octavian Costea m. p.
secretar cons.

Pentru conformitate cu originalul

Dr. Eusebiu Roșca
dir. sem.

Ordine la fel au primit toți trei intermeietorii „Gazetei Poporului”. La ședința consistorului din care au ieșit aceste ordine au luat parte domniile: Dr. Eus. R. Roșca, M. Voileanu, N. Ivan, L. Triteanu și Dr. Gh. Proca, dar nu s'a găsit nici unul ca să ridice cuvânt împotriva scârboaselor denunțări, ci au tăcut cu toții și prin tăcere au consimțit.

Dar neputincioasele amenințări ale trădătorului n'au înspăimântat pe nimeni. „Gazeta Poporului” și-a urmat drumul înainte și conștie de misiunea cu care a pornit, și-a păstrat curajul pe care l'a împărtășit și altora, în vremile cele mai grele ce le-am străbătut.

Marele fiu al Franței în Ardeal.

Sora noastră mai mare de-acelaș sânge cu noi, viteaza Franță, a venit să ne cerceteze și să-și cunoască frații. Este în deobște știut că neamul nostru românesc s'a alcătuit pe plaiurile acestea așa, că împăratul Traian înainte de asta cu vre-o 1700 de ani, a pornit războiul împotriva Dacilor, cari locuiau chiar în cuprinsul României-Mari de astăzi. Dela vechea Romă a pornit el cu cătanele lui, și neamul ce-l stăpânea împăratul acesta Traian, era cel mai vestit în vremurile de atunci. Astfel i-a reușit să-i răpună pe Daci, și din amestecul acesta de sânge roman și dacic, a izvorât apoi poporul românesc. Dar tot în chipul acesta s'a născut și poporul francez. Romanii au cucerit pe vremuri Galia, adică Franța de azi, și ostașii romani saulegionarii romani, cum li se mai zicea, s'au înfrățit cu galii și-au dat naștere celui mai isteț și viteaz neam din câte a trăit vreodată pe suprafața pământului, poporului francez.

Acelaș sânge curge deci și'n vinele noastre și'ntr'ale francezilor, căci sânge roman este în amândouă părțile. Pentru aceasta și limba noastră se aseamănă grozav de tare cu limba franțuzească. Dar ce să și mai scriu despre aceasta, câtă vreme înșiși ostașii noștri, pe cari păgânul de Neamț și furiosul de Ungur i-a dus cu sila la Verdun să se lupte în contra fraților francezi, va fi văzut că graiul ne iese cam tot acelaș. Precum și cu limba italiană, care ne este soră, mare asemănare găsim, încât s'an înțeles oamenii noștri de minune cu Italianii, acolo unde au avut legătură mai apropiată cu dânșii.

Și apoi sângele apă nu se face!

Aceasta-i vorbă veche și adevărată. Trebuie să fim mândri că avem așa frați și surori, cum nu-și pot afla alte neamuri de pe lume, să tot caute! Era cu neputință ca Țara-Românească să fi pornit acum cu război împotriva popoarelor înrudite cu noi de-aproape, și cari ni-au sprijinit totdeauna când vrăjmașii amenințau să ne cutropescă. Și cu deosebire Franța ne-a fost prietena și sprijinitoarea cea mai adevărată și nefățărîtă. Ea a ajutat României să-și împreune cele două țărișoare la un loc: Muntenia și Moldova; ea a trimis tot atunci României ofițeri, tunuri și bani să-și alcătuiască armată; ea a primit studențimea română la școlile ei vestite din Paris, ca să se adape cu învățătură; ea ne-a trimis cărți minunate din cari am învățat să cunoaștem

și să prețuim precum trebuie libertatea; ea a ajutat România să-și înfăptuiască regatul după războiul purtat în contra Turcilor; ea a sprijinit pe români în războiul din 1913 când cu obrăznicile bulgarilor; și în sfârșit, ea este și astăzi sora noastră dulce, care s'a străduit și s'a luptat mai mult, pentru ca visul nostru cel mai mare, adică înfăptuirea României-Mari să se îndeplinească! O pot spune liniștit, că bucuria aceasta mare, de care ne împărtășim acum cu mic și mare, avem s'o mulțumim în mare parte numai Franței, care a pierdut în războiul acesta de liberare a popoarelor mici 2 milioane de morți! Și morții ei ni sunt cu atât mai scumpi, cu cât știm că ei ni sunt frați și și-au vărsat sângele și pentru visul nostru cel mare. Pentru aceea generalul francez Berthelot sosind în gara Sibiului, după ce a ascultat cuvântul de bineventare al d-lui Dr. Iuliu Maniu, și a răspuns adânc mișcat de primirea măreață pe care i-a pregătit-o în tot locul neamul românesc, a strigat, ridicându-și chipul:

— Trăiască morții!

Adecă vecinică să le fie pomenirea acelor morți și sfântă să fie amintirea acelor 2 milioane de suflete, cari și-au vărsat sângele pentru liberarea de sub jugul unguresc a neamului românesc din Ardeal și Țara ungurească.

Și-acum, după ce dreptatea a biruit și Franța și-a înălțat fruntea, sfărâmând oștirile lui Wilhelm, cari își pusese în gând, din ură și zavistie, s'o șteargă de pe fața

pământului, precum au voit să facă și cu România, iată că sora noastră ne trimite un frate bun: pe viteazul general Berthelot, ca să ne cerceteze și să vadă dacă mai trăim, sau au perit frații ei cu toții sub urgia vremurilor. L-a trimis pe generalul Berthelot, care înainte de aceasta cu doi ani a venit în România cu ajutor, pentru de a pune în picioare armatele ei greu încercate de puvoiuul nemțesc-bulgăresc-turcesc-unguresc. Și ca un vultur a luptat acolo generalul Berthelot, în Moldova, și n'a lăsat pe neamț să cuprindă frumoasa țară a lui Ștefan cel mare.

Știm însă acum, că bună veste o să ducă despre noi fratele nostru mai mare, acolo în Franța lui iubită. Unui împărat nu i s'ar fi făcut o primire mai măreață. Dela Arad, peste Oradia, Baia-mare, Sibiu și până la Brașov, generalul Berthelot a fost idolul și talismanul nostru. Nu sunt cuvinte așa de potrivite ca să descrie cineva lucrul acesta. A fost un vis, o înălțare, o izbucnire fără margini a sufletului românesc, ieșit cu totul din lanțuri. Țărâ-nimea noastră a fost așa de însuflețită, ținuta ei așa de deamă și purtare atît de fără greș încât însuș generalul, care este fiu de țaran francez, a strigat uimit:

— Aș fi mândru și fericit, să avem și noi o asemenea țărâ-nime! — Dar să încerc, pe cât mă vor ajuta puterile, ca să pun pe hârtie felul cum a fost primit și ce-a grăit generalul Berthelot către lumea din ținuturile pe cari le a cutrierat. (i. b.)

Generalul Berthelot în Bănat.

Pe drumul Orșova-Mehadia. — În gara Domașnia. — Infamia sârbilor dela Teregoava. — În Caransebeș. — Sălbătăcia Ungurilor din Arad. — Generalul Berthelot la Oradea-Mare. — Întâmpinarea măreață dela Baia-Mare. — Să se facă dreptate: „Trăiască România-Mare!” — Sibiu și împrejurimea în fața generalul Berthelot.

Pe drumul Orșova-Mehadia.

Un bănațean sosit dela Orșova a povestit următoarele:

Berthelot, generalul francez plecând la 25 c. n. din București peste Craiova — Turnu-Severin, voiam să-i facem o primire frumoasă, începând dela poarta Bănatului dela Orșova; însă toate pregătirile noastre au fost zădărnice din partea comandamentului armatei de ocupație sârbă. Poporul cu toți ai lui a fost respins dela primire așa că Orșova-Mehadia nu au putut nici să-și șoptească durerile și bucuriile înaintea marelui general. Dela Jablanița încoace — îndeosebi Caransebeș și Lugoj — mai bine a putut respira inima românească, pentru că poporul nostru a apărut în număr însemnat în fața generalului.

La Timișoara toate porțile de intrare și eșire au fost închise de sentinelele sârbe, așa încât și aceia cari au rășbit cu ajutorul unui ofițer să pătrundă în restaurant, de acolo n'au putut să se miște.

În gara Domașnia.

La 25 l. c. st. n. s'a lăsat îmbucurătoare veste, că în 26 pe la orele 8—9 a. m. va trece dl general Berthelot dela Orșova către Timișoara. — La această veste toate comunele din împrejur și anume Cornea, Canicea, Luncavița, Mehadica și Verendia au grăbit să-l întâmpine. Românii

noștri, cu mic cu mare, tineri și bătrâni, îmbrăcați în haine de sărbătoare, încă dimineața la 6 oare s'a adunat, așteptând în cea mai mare liniște.

Poporul era așezat în șiruri de câte 4, fiecare comună cu 1 sau 2 steaguri naționale, împodobite cu flori și cu inscripția: Să trăiască România Mare! La ora 3 trenul sosește, iar dl general ieșind în ușa vagonului dl preot Vasile Usonescu îl întâmpină cu o vorbire potrivită la care Excelența Sa răspunde, că „și în vinele sale curge tot acel sânge al gîntei latine, care curge și în al ramânilor”. Ne liniștește cu asigurarea, că în cel mai scurt timp ne vom revedea în România Mare. După acestea corurile din Domașnia, Cornea și Mehadica întonează mîndrele noastre cîntări naționale „Pe-al nostru steag”, „Deșteaptă-te Române”, și altele.

O însuflețire fără asemănare a fost, când șeful de tren dă semnalul de plecare, strigând „gata”, la cea-ce mii de glasuri au întrebat: D-le când zicem și noi așa? nu tot „mehe!” Trenul plecă, trecând pe sub poarta de sărbătoare și îndreptându-se între urale de „să trăiască România Mare!”

Infamia sârbilor dela Teregoava.

Joi în 18/26 Decembrie a trecut pe aici cu tren separat generalul francez Ber-

thelot. El avea să treacă prin Teregova la oarele 8½ dimineața. Inteligența română din Teregova, domni, dame, poporul cu mic cu mare în frunte cu preotul nostru Pavel Șandru, cu trei drapele mari franceze (românești n'au lăsat sârbii) și muzica au ieșit la 7 ore dimineața la gară. La gară era comuna Rusca.

Nu cunoaștem cauza, dar trenul așteptat n'a sosit până la 6 oare seara. La 2 oare p. m. a sosit un tren separat de către Timișoara. Protopretorele voia să ne tragă pe sfoară zicând, că cu acest tren vine Berthelot cu voivodul sârbesc. Preotul Pavel Șandru merge la tren și întreabă în limba franceză, că aici e generalul Berthelot? Un oficer sârb răspunde: „nu”. Preotul se întoarce îndărăt la popor, care sta ca un zid fără a zice un cuvânt. Românii începură hora, declarând, că nu pleacă dela gară trei zile și trei nopți, până nu vine Berthelot. La oarele 6 sosi marele oaspe cu tren și personal tot românesc.

Preotul Pavel Șandru se așează înaintea vagonului de salon și atunci se ivește înaltul oaspe cu colonelul Rosseti la ușă și cobor pe trepte. Părintele salută prin o cuvântare scurtă, înaltul oaspe, sfârșind în limba franceză: „Trăiască Francia nobilă, trăiască Berthelot, trăiască România-Mare”. Marele general, cu o față veselă și zimbetoare, ascultă și îndată răspunde cu cuvintele, că „Latinii din apus de mult au dorit și lucrat să vadă aceea ce azi e fapt împlinit: Românii toți într'un mănunchi, Trăiască România-Mare!”. Poporul întonează „Deșteaptă-te române” și „Hora unirii”. Înaltul oaspe privește și ascultă însuflețit până la sfârșit. Dă mâna părintelui Șandru, asemenea și d-l colonel Rosetti salută poporul și se urcă în vagon, muzica întonează „Deșteaptă-te Române” trenul se pune în mișcare între strigăte de „să trăiască” nesfârșite.

In Caransebeș.

La Caransebeș a fost salutat de P. S. S. Episcopul Cristea, la Lugoj a fost primit cu cântece de corul maestrului Vidu.

Sălbătăcia Ungurilor din Arad.

Generalul Berthelot a sosit în Arad la 15/28 Decembrie seara târziu. Dimineața a sosit în fața gării o mulțime de Români. Generalul Berthelot părăsind la orele 8 vagonul a fost primit cu vorbiri însuflețite de către Domnii Ștefan C. Pop și Dr. Marșen. După aceasta a plecat spre Hotelul Crucea Albă. În fața hotelului mulțimea de români s'a prins într'o mândră horă. Deodată se iviră bande de unguri înarmați în frunte cu un stegar, cari voiau să străbată în fața hotelului. Ungurii luară pe Români de la spate, împușcând asupra lor rănind pe câți-va. În clipa aceea un oficer francez ieși din hotel pentru a face loc automobilului Generalului Berthelot. Oficerul francez fu prins și greu bătut, iar oficerul român Mărculescu greu rănit. După ce generalul Berthelot a făcut vizită episcopului Papp, s'a dus la Doamna E. Pop, soția Domnului Șt. C. Pop. În vremea aceasta bandele ungurești au încunjurat pe străde pe români și au început a-i ataca cu armele. O ceată s'a oprit în fața casei ministrului Pop, lovindu-o cu locuri de pușcă. Generalul Berthelot, care se afla în casă a liniștit pe Doamna Pop, iar pe

copila cea mică, mângâind-o, a sărutat-o pe față zicând: „Barbarii de unguri!”.

Trist fapt al barbariei, e că Ungurii au ridicat pe Românii împușcați, al căror număr nu s'a putut stabili, i-au pus pe căruțe, i-au acoperit cu paie și i-au dus și ars în locuri necunoscute...

Trist e apoi și faptul, că sârbii au lucrat împreună cu bandele ungurești.

Nu putem ști încă cât de mare este numărul morților noștri cu acest prilej. Unii români au fost luați la ochi în ulița Saldez către Murăș, iar alții pela stațiunea motorului electric, gara principală și în alte părți ale orașului. Se vorbește de 20 morți și 40 răniți. Ziarele ungurești vorbesc de abia de 5 morți.

Generalul Berthelot la Oradea-Mare.

Generalul a sosit Duminecă la ora 5 după amiază, a fost întâmpinat la gară de numeroase deputațiuni. Mai întâiu a fost salutat de comisarul guvernului, Petru Agoston.

După ce generalul a fost primit de consiliul național român și de doamnele române, acesta întorcându-se către ziariști, a cerut să îndemne populația ca să aibă răbdare, căci de soarta maghiarimei va decide conferința de pace. Generalul Berthelot a mai spus că cunoaște foarte bine Ardealul și Bănatul, pe cari le-a studiat de 25 de ani.

Oradea-Mare va fi ocupată de trupe române și franceze. Apoi generalul Berthelot s'a urcut în tren și a plecat spre Seghedin.

Întâmpinarea măreață dela Baia-Mare.

Generalul Berthelot a ținut de bine să cunoască Maramurașul și Sătmarul. Poate nici unele dintre ținuturile locuite de români, n'au avut să sufere mai mult de jugul maghiar de cât ele. Spre scopul acesta românii i-au ieșit întru întâmpinare la Baia-Mare. Peste 100,000 de suflete desrobite de mândri și falnici maramureșeni au venit să-l strângă în brațe pe acela, care le-a adus zorile dreptății. A fost unul din cele mai mărețe praznice naționale din câte le-a văzut vre-odată sermanul Maramureș.

Iată cuvintele de însuflețire cu cari gazeta „Renașterea” din Baia-Mare l-a salutat pe generalul Berthelot:

„Fii binevenit! De multă vreme Te așteptăm! Pe cât a fost de lungă așteptarea și răbdarea noastră, pe atât ni-e de mare bucuria. Mari au fost suferințele noastre în sclăvie, Tu ai suferit cu noi pentru desrobirea noastră! Mare ești și dragostea noastră pentru tine este nesfârșită. Sfântul nostru ești Tu, căci Tu ne-ai ajutat cu brațul Tău puternic, să înfăptuim idealul nostru: Renașterea României-Mare! Țara Ta, Franța iubită, a simțit durerea noastră grozavă. Ea Te-a trimis să lupți alături de noi și Tu ai venit și bine ai luptat: Slavă Ție! — Fii bine venit, Tu, idealul neamului reînviat și vrednic ostaș al omenirii, care Te va preamări în vecii vecilor!

Să se facă dreptate.

„Trăiască România-Mare!”

În drumul său către Sibiu, generalul Berthelot s'a oprit și în Cluj. Voinicul de Apathy, acest mare vrăjmaș al românilor, i-a cerut răstit să le facă dreptate. După

deputațiunea românilor s'a înființat în fine și deputațiunea ungurească, în frunte cu Apáthy, care a protestat împotriva ocupării Clujului din partea românilor și a luării puterii din partea lor, cerând scutul și sprijinul generalului Berthelot pentru recăștigarea drepturilor ungurești.

Generalul i-a primit pe unguri cu asprime și le-a spus scurt: „Da, da, Domnilor, eu apăr dreptatea și numai dreptatea, de aceea: „Trăiască România Mare.

Sibiu și împrejurimea în fața generalului Berthelot.

Generalul Berthelot a sosit în fine în Sibiu și a fost salutat de o mulțime nenumărată de români adunați în fața gării pe peron și dealungul străzilor, împodobite cu drapelele aliaților pe unde avea să treacă generalul. Distinsul general francez, însoțit de generalul Moșoiu, a trecut în revistă trupele române, în timp ce fanfara militară întona Marsilieza. Din partea guvernului provisor d. Berthelot a fost salutat de dl Dr. Maniu. Generalul foarte mișcat a răspuns salutând armata și poporul românesc, cari au înfăptuit România Mare.

Generalul Berthelot a primit în saloanele ministerului de războiu delegațiunile și corporațiunile, cari au venit să-l salute. Dsa a mulțumit tuturor îndemnându-i să continue lucrarea dezvoltată până acum. În răspunsul dat unei delegațiuni de preoți, generalul a ținut să arate că biserica românească a fost păstrătoarea idealului național român și că în inimile preoților a trăit speranța înfăptuirii idealului național. El a reamintit timpul de glorie, când Mihail Vițeazul a reușit să înfăptuiască unirea tuturor românilor.

Au mai venit și delegați țărani, cari au salutat pe generalul Berthelot. El le-a răspuns că este și el fiu de țăran și i-a îndrumat ca întorcându-se la vetrele lor, să muncească mai departe pentru ea din produsul muncii lor să se împărtășească și armata și populația țării românești, care suferă de lipsă de alimente.

Despre conductul etnografic și primirea generalului Berthelot la Brașov, vom scrie în numărul viitor.

Să luminăm poporul.

În bucuria noastră mare, să nu uităm, că ori ce simțământ frumos prețuiește atâtea câte jertfe facem să isvorască dintr'ânsul pentru binele altora. Iubirea de neam, care zboară astăzi în vorbe mari de pe buzele tuturor, va afla crezământ numai dacă vom vedea-o trecând în fapte. Nu sunt destule vorbe frumoase numai, din cari transpiră simțământul național întocmai ca arătarea unei umbre fără de viață în dosul unui corp pus la lumină. Cei cari să muncească vor: îmbrace-și naționalismul lor în fapte, căci numai atunci va fi suflet și viață într'ânsul, iar munca lor rodnică și binecuvântată va fi.

Cu bucurie vestim că se găesc inimi înțeleghătoare, cari bucuria lor de-a fi ajuns aceste zile mărețe și-o tălmăcesc în jertfe aduse pentru luminarea fraților noștri de la sate. Dl profesor **Virgil Șotropa** dela Năsăud ni-a trimis 300 cor. drept abonament pentru câte 15 numeri din „Gazeta Poporului” pe cari un an de zile le vom trimite la sâteni de ai noștri săraci, dar cari știu ceti din părțile Bihorului. Dl. **Dr. Nicolae Comșa** din Sălște ni-a dat 100 cor. prețul alor 5 numere, pe cari le vom împărți în Sălgi. Banca „**Coroana**” din Bistrița a plătit 5 abonamente, pe cari le va împărți ea în sași.

În numele acelor ce vor primi gazeta în schimbul acestor daruri, mulțumim dăruitorilor.

Vești din România Mare.

Intregirea guvernului cu împuterniciții Ardealului și Bucovinei. — Regele nostru Ferdinand către adunarea dela Alba-Iulia. — Președintele Masaryk despre România. — Țăranii capătă pământ. — Poșta-Telegraf-Telefon. — Regele Ferdinand pentru Ardeal. — Subsecretari de stat. — Bulgarii golesc Dobrogea. — Inaintarea armatei române. — Numărarea pământului românesc.

Intregirea guvernului cu împuterniciții Ardealului și Bucovinei.

În zilele trecute a apărut în „Monitorul Oficial” porunca regală prin care dnii Dr. Alexandu Vaida-Voivod, Vasile Goldiș și Ștefan C. Popp sunt numiți miniștri fără portofoliu.

Deasemeni au intrat în guvern dnii I. Flondor și prof. dr. I. Nistor ca miniștri ai Bucovinei. Noii miniștri bucovineni au depus jurământul.

„Monitorul oficial” publică decretul-lege prin care se îngăduie și preoților să fie aleși în parlament.

Se simte în Ardeal o puternică mișcare printre românii de acolo în favoarea întinderii statutului organic al bisericii ardelenice și asupra bisericii din regat.

Se crede că aceasta va fi cea mai meritată lucrare. (Dacia)

Regele nostru Ferdinand către adunarea dela Alba-Iulia.

Regele României a trimis adunării naționale din Alba-Iulia mesajul următor: Fericita novelă, care Ni-se comunică din vechea cetate alui Mihail Viteazul: înaltul pas al Unirii cu vechiul regat al României umple inima mea de o bucurie indescritibilă. Mulțumesc Atotputernicului, că Mi-a fost dat prin vitejia soldaților Mei să contribuie la cel mai mare act, și de-al trăi alături cu poporul meu în aceste momente sublime. Cum am împărtășit suferințele și durerile împărtășesc cu voi și bucuria, care este a tuturor Românilor. Trăiască România Mare!

Președintele Cehilor Masaryk despre România.

Despre România Masaryk ținând o cuvântare mai mare, a zis următoarele:

„Cu Românii am conlucrat mai ales în Rusia. Am ajuns între noi la o prietenie mult promițătoare pentru viitor. Rutenii Ungariei prin împuternicitul lor din America ne-au transmis dorința că vor să facă parte din Statul nostru, păstrându-și o autonomie; tot asemenea propunere ne-au făcut și Rutenii din Carpați. Așteptăm ca Românii și Slavii de Sud să se înțeleagă, în special pe chestia Bănățului.”

„Vecinătatea cu România are să ne înlesnească legături mai apropiate.”

Această vecinătate se poate deduce din știrea despre noua linie de hotar, pentru trupele ceho-slovace intrate în Ungaria, pe care o reproducem din „Dacia” de astăzi.

Țăranii capătă pământ.

Regele Ferdinand al României într-o poruncă trimisă poporului român, aduce la cunoștință, că două milioane de hectare de pământ boeresc vor fi împărțite la țăranii, cari au servit sub drapel în armata română.

Poșta-Telegraf-Telefon.

În urma reînălțării autorităților române în toată Dobrogea s'a restabilit comunicația telegrafică și telefonică cu Tulcea, Constanța și Turtucaia. Firele telefonice sunt întrebuințate deocamdată numai de autorități.

Firul cu Silistra fiind stricat la capete de bulgari și germani, se lucrează la restabilirea lui și peste câteva zile el va fi redat publicului.

Legătura telegrafică și telefonică cu Transilvania se face prin Predeal-Brașov și prin valea Oltului Sibiiu. Comunicațiile telegrafice din Transilvania se centralizează și se trec prin Sibiiu.

Comunicația telegrafică în lăuntrul țării e întârziată în trimitere din cauza nevoilor armatei și a cerințelor cenzurei.

Regele Ferdinand pentru Ardeal.

București, 31 Dec. M. Sa Regele Ferdinand a dat ca dar de Crăciun pentru populația lipsită din Ardeal prin Dl Vlad: 200.000 lei.

Subsecretari de stat.

Guvernul român a înființat posturi de sub secretari de stat. În aceste posturi vor fi numiți cu deosebire transilvăneni, bucovineni și basarabeni, cu scopul de a putea întări astfel mai lesne unitatea de administrație și organizație în întreg ținutul românesc.

Bulgarii golesc Dobrogea.

Se vestește din București, ca din porunca Antantei Bulgarii au golit tot ținutul Dobrogei împreună cu cadrilaterul. Funcționarii români din Dobrogea au și primit ordin să se întoarcă la posturile lor.

Inaintarea armatei române.

Generalul Berthelot, care Duminecă la 29 Dec. st. n. a fost oaspele românilor din Arad, a adus telefonice la cunoștința comisiei maghiare de armistițiu, că dsa a dat ordin comandantului suprem al armatelor române, să treacă fără amânare linia de hotar pe toată întinderea ei și să ocupe cât mai în grabă următoarele orașe: Sighetul Marmației, Baia-mare, Sătmăru, Oradea-mare, Dej, Aradul, Clujul, Maria-Radna.

Trupele franceze, hotărâte pentru susținerea ordinii și pentru împlinirea condițiilor de armistițiu, în Banat se sporesc în mod îmbucurător. Frați români din Tara Ungurească și frați bănățeni, încurând va suna și pentru voi ora desăvârșitei eliberări!

Numărarea pământului românesc.

Guvernul român a hotărât adunarea datelor privitoare la pământurile din Ardeal și ținuturile ungare locuite de români, precum și din Bucovina și Basarabia. Cu aceste

lucruri a fost însărcinat dl Creangă, fost șef al statistice, care va lua parte și ca delegat la conferința de pace. În această delegație vor fi numiți și dnii Mișu, fost ministru la Londra și drul Rosenthal. Delegația ardeleană, care se află în București a avut o întrevedere cu direcția Băncii Naționale, pentru satorirea unor lucruri cu privire la banii țării.

Mareșalul francez Franchet D'Esperey a promis guvernului român, că va lua neîntârziat măsuri pentru a se procura României alimentele de lipsă precum și haine și altele. Curățirea Mării Negre de mine a și început și îndată ce va fi sfârșită vor pleca primele vapoare din Constanța spre Marsilia.

Din Maramureș.

„Patrioții” nu ne slăbesc din minciuni. Azi că în Franța, în Italia, în România e revoluție; mâine că România renunță la Maramureș și nu-l va ocupa. Apoi ne opăresc cu domnirea boerilor și ne făgăduesc în Ungaria fericită sarea și marea. A făgădui știu, numai cât promisiunea e vânturească, și a nu ținea făgăduința, zice un ungurul că „e lucru domnesc”. De o mie de ani le simțim domnia, dar acumia cu minciuna nu vor cina. Dl ministru președinte contele Mihail Károlyi, dl Jászai așa numitul prieten al naționalităților, ni-au declarat, că nu vor plăti nici caii, nici trăsurile, nici vitele, nici fânul care l'a recvirat dela maramurășeni armata. Pentru unguri au plătit totul, pentru români nu au bani; iată dreptatea ungurească. Și să le mai credem la oamenii aceștia?

Poporul rusesc începe a se trezi și a umbla pe picioarele sale. Inteligență nu are, numai o parte neînsămnată a preoției a mai rămas credincioasă poporului, ceilalți s'au maghiarizat sau stau în solda guvernului șovinist. Cu toate acestea să observă, că reneștii numai pot lucra neîmpedecați, numai pot lîfera poporul fără controlă. La adunarea din 15 Decembrie din Sighet s'a prezentat poporul rusesc cu steaguri și cocarde ucraine, au resturnat planurile „rușilor” și ca să scape conducătorii de blamă au amănat hotărârea, care nu putea fi decât dezastruoasă pentru planurile lor, și au convocat pe 21 Ianuarie o nouă adunare. Sperăm, că nici acolo nu vor izbuti. Lumea să deșteaptă, și nici rușii nu vor rămâne de lume. *Coresp.*

Armata română în Hunedoara.

Hunedoara, 30 Dec. 1918.

A sosit oara mântuirii noastre. Ni s'a arătat înaintea ochilor nostri sufletești cea mai frumoasă sărbare ce s'a dat undeva pe aceste plaiuri binecuvântate de Dumnezeu.

Vânători și-a făcut intrarea triumfală în orașul nostru în ziua de 18 Dec. oarele 11 a. m. La gară i-a bineventat primarul subț. al orașului nostru A. Teofil Tulea. A răspuns comandantul regimentului dl colonel Oprescu. Apoi în sunetele muzicii dela fabrica de aici s'a făcut intrarea în oraș. — Trecând pe sub poarta triumfală însă domnișoarele române au aruncat flori asupra armatei, mulțimea se oprește în piața mare unde președintele consiliului național Dr. G. Dubleşiu arată

prin cuvinte înălțătoare marele eveniment.

Răspunde colonelul Oprescu ale cărui cuvinte de însuflețire se transpun în inimile celor peste 2000 de oameni. A urmat frumoasa defilare, iar după aceasta hora mare la care a participat armata și publicul din oraș și jur.

La ora 2 s'a dat un banchet bogat în onoarea armatei. Aici însuflețirea și-a continuat cursul ei natural.

A vorbit colonelul Oprescu pentru regele Ferdinand I, și pentru familia regală; iar membrul în consiliul național N. Măcrea pentru armata română și în special pentru reg. 10 vânători, care în marea luptă dela Mărășești, a scris o pagină de aur în istoria neamului român. S'a trimis o telegramă omagială regelui Ferdinand.

Seara s'a continuat veselia în marea sală a fabricii de aici luându-se firul jocului, împreună cu damele și domnișoarele din oraș. Veselia la culme!

Printre ofițeri am remarcat pe colonelul Oprescu, majorii Ianculovici și Vișinescu etc. etc.

Comandant al trupei rămase la Huneboară este simpaticul căpitan D. Mihail.

Liniștea în oraș e perfectă.

Nea-Nae.

Răvașul săptămânii.

Sibiiu, 12 Ianuarie 1919.

An nou fericit!

Cu bucurie și încrezându-ne în ajutorul bunului Dzeu, întrăm cu ziua de azi în anul al doilea din viața „Gazetei Poporului”. Viitorul cine poate însă să-l scruteze și tainele lui cine le poate pătrunde? Dar ori-și-ce s'ar întâmpla, ori și câte greutăți ni s'ar așeza în drum, ori și câte lupte va trebui să le purtăm, un gând îl vom avea pururea înțipărit în inimile noastre: dragostea ne-lățărită către țărâtimea română ne va conduce și pe mai departe condeiele, și tot ce vom scrie va fi pentru binele și fericirea țaranului nostru! Pentru el am lucrat, alături de el am suferit, și bucuriile noastre vroim să le împărțim asemenea cu dânsul. Iată cu plăcere vestim, că ne-a reușit, după multă osteneală, să ne înființăm o tipografie a noastră proprie, și-n curând gazeta se va tipări cu literele și mașinele noastre. Vom face îmbunătățiri însemnate în cuprinsul gazetei și ne vom da silința să câștigăm pentru renumele ei, colaboratori adecă scriitori de mare valoare.

Îi rugăm însă și pe cetitorii și prietenii noștri, să nu ne uite. Trecem prin cele mai grele împrejurări și numai sprijinul abonaților este în stare să ne deie puțință la muncă. Deci toți cari au întârziat cu plata abonamentului să se grăbească a ni-l trimite.

Cu aceste cuvinte dorim iubiților noștri abonați, cetitori și sprijinitori din toată inima:

An nou fericit!

Convocare.

Subscrișii, în urma împrejurărilor schimbate prin mărețul act dela Alba-Iulia, al unirii tuturor românilor, considerăm de o imperioasă necesitate ținerea unui congres al învățătorilor români din Ardeal, Bănat

și Ungaria, și am hotărât ca acest congres, impus de porunca vremii, să se țină în Sibiiu la 10/23 Ianuarie 1919, la care cu dragoste frățească invităm să participe delegați din toate reuniunile învățătoresști precum și reprezentanți ai învățătorilor români comunali și de stat.

Programul și locul de întrunire se vor publica ulterior.

Sibiiu, 17/30 Decemvrie 1918.

Candid Popa	Romul Botezan
Aurel Barbu	Teofil Căliman
Dimitrie Popovici	Nicolae G. Iordan
Pavel Vulcu	George Bănda
Octavian Munteanu	Ștefan Pocan
Mihail Găzdac	Andrieu Blotor
George Bărbat	Octavian Vulcu
Alexandru Bărsan	Constantin Iosof
Dumitru Joandrea	Liviu Șelmereanu
Ioan Preda	Nicolae Crețu
Nicolae Stoica	Ioan Dobre.

Ordonanță. Toți aceia cari în anul 1917 au cumpărat la licitația dela Tribunalul din loc mobilele sechestrate dela dl Dr. Onisifor Ghibu refugiat în România sunt somați pe aceasta cale, ca în timp de 48 ore dela data acestei publicații să se anunțe la comenduirea pieței având să restituie mobilele.

Înștiințare. Aducem la cunoștința tuturor acelor, cari au venit cu întrebări, cum și a întreg publicului nostru românesc, că „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” va scoate, în timpul cel mai apropiat, Calendarul său pe 1919. Calendarul este sub tipar, și va avea un cuprins interesant, cu lucruri din zilele de acum, provăzută fiind cu multe ilustrațiuni ale persoanelor mai însemnate în noua viață ce se înfiripează a poporului românesc.

Biroul Asoc.

Nr. 385/1918. **Înștiințare.** Conform ordinului Marelui Cartier General Român Nr. 1174 se aduce la cunoștința publică generală, că nu se va îngădui locuitorilor să plece, pentru a se înrola în armatele alcătuite de guvernul ungar sub, ori-ce fel de motiv ar fi (gărzi, mobilizări parțiale etc.)

Acei cari totuși pleacă și părăsesc avutul și casa lor, pentru a intra sub steag străin, sunt pentru totdeauna buni plecați și nu vor mai fi primiți să se întoarcă niciodată.

(ss) Comandamentul trupelor din Transilvania

General Traian Moșoiu.

Mersul trenurilor în Sibiiu. Are valoare din 10 Decemvrie.

Pleacă spre:

1. Făgăraș, în zile fără soț	la 8.40 în a.
2. Copșa mică, zilnic, . . .	4.02 d. a.
3. Vințul de jos, . . .	8.00 în a.
4. Turnu roșu, în zile cu soț	12.24 d. a.
5. Ciznădie, în zile cu soț .	5.23 dim.
6. Agnita, Luni, Merc. și Vin.	7.40 "

Sosește dela:

1. Făgăraș, în zile cu soț .	la 12.23 d. a.
2. Copșa mică, zilnic, . . .	10.05 seara
3. Vințul de jos . . .	7.30 "
4. Turnu roșu, zile cu soț .	5.57 "
5. Ciznădie zile cu soț . .	7.00 "
6. Agnita, Marți, Joi și Sâm.	7.00 "

Cinematograful „Apollo”. În cinematograful „Apollo” se dau zilnic reprezentații cu filmele cele mai interesante. Inceputul la oarele 7 seara. Duminica și în zilele de sărbători se dau 3 reprezentațiuni la orele 3, 5 și 7.

Direcțiunea dorește an nou fericit.

Ajutoarele de război se vor mai plăti până la sfârșitul lunei Februarie anul acesta. Această hotărâre îi privește pe toți locuitorii dela sate, care începând dela această dată încep munca câmpului. Față de locuitorii dela orașe se vor lua hotărâri mai târziu.

S'a scumpit petrolul și anume: pentru revânzători 78 fil. iar pentru ceilalți 80 fil. pentru litru.

De-ale sârbilor. Sârbii țin ordinea cea mai mare în ținuturile ocupate. Ordinațiunile sunt aspre, dar își ajung scopul. Seara după 6 oare nu e îngăduit să umble nimeni pe stradă. Cine calcă porunca aceasta capătă 25 de lovituri. Au stabilit prețuri, ca în vremuri de pace, pentru cele de ale guri. Un kg. de făină costă 40 de fileri, 1 litru de vin 70 fileri, 1 kg. de carne de vită 2 cor. Cine vinde mai scump, e trimis fără de nici o cruțare în Sârbia la muncă silnică. — (O astfel de stabilire de prețuri pentru alimente n'ar strica nici la noi, dar mai cu seamă prețul lemnului cari s'a scumpit atât de tare încât bietul omul sărac nici nu e în stare de a-și încălzi casa.)

Pierderile Francezilor. În camera franceză, secretarul de stat *Abrami*, luându-se în cercetare legea de penzii, a făcut o revizuire asupra pierderilor armatei franceze în cursul marelui războiu al lumii. Aceste pierderi înfățișează până la 1 Novembre 1918 următoarele cifre: morți, prizonieri și pierduți: 42,600 de ofițeri și 1,789,000 de soldați. Dintre acestia au murit: 31,300 ofițeri, 1,040,009 soldați; pierduți: 3000 ofițeri, 311,000 soldați; prizonieri cari se găsesc în viață: 8300 ofițeri, 438,800 soldați.

Un Leu românesc: 2 Coroane. Oficiul armatei și-al siguranței publice a făcut cunoscut, că ministrul de războiu românesc a stabilit prețul unei coroane în 50 de bani românești. Prin urmare de-acum înainte pentru un leu românesc va trebui să se plătească 2 coroane.

Sfârșitul unei predici. O gazetă istorisește următoarea întâmplare: Un preot obicinuia să-și sfârșească cuvântările de regulă în clipa când suna ceasul care atârna de peretele bisericii, fără să ție seamă dacă cuprinsul predicii îngăduia aceasta sau nu. De regulă el își încheia predicile cu următoarele cuvinte: „Și spre aceasta bunul D-zeu să ne deie tot sprijinul său. Amin.” Într-o zi predica despre Haman și faptele lui urâte, fiind foarte viu în descrierea lor. Deodată înălță glasul și întrebă respicat: „Și la urmă care a fost răsplata pentru crimele lui Haman? Spânzurătoarea!” În clipa aceasta orologiul de perete începu să sune. „Și spre aceasta bunul D-zeu să ne deie tot sprijinul său. Amin”, continuă el, încheindu-și predica cu rugămintea aceasta.

Trupe franceze în Arad. Din Arad aflăm cu deosebită bucurie următoarele vesti: Joi în 2 Ianuarie a sosit în Arad cel dintâiu batalion francez cu soldați africani; pentru de-a restabili ordinea și de-a ține bandele ungurești în frâu. Alte trupe franceze noi sunt pe cale să sosească încă. Francezii și Africanii vor rămâne numai atâta în Arad, până când vor fi înlocuiți cu trupe române. După aceasta Francezii vor ocupa Bănatul, pe care sârbii vor trebui să-l golească fără de nici o condițiune.

O însoțire fraco-română la Paris. În zilele trecute a avut loc în sala societăților oamenilor învățați, o adunare franco-română.

D. Louis Martin, deputat de Nancy, care s'a ocupat în timpul războiului cu organizarea legiunii românilor transilvăneni, prezida adunarea, D-sa a rostit un mișcător discurs în care a lăudat înșușirile țărânului român. D. Oliva a arătat apoi mai multe momente de ale intrării României în războiu, dovedind pentru ce armata română n'a putut să și desăvârșiască lucrarea sa.

D. de Kerguezek, deputat, a rostit după aceea un mare discurs asupra credinței României față de Franța. S'a luat la urmă o hotărâre în care se arată convingerea că vor fi respectate toate învoielile, pe cari România le-a iscălit cu Franța, Anglia, Italia și Rusia în anul 1916. La această reuniune a luat parte și un număr mare de sârbi.

Sfaturi medicale fără plată. La spitalul militar al diviziei a II-a de vânători așezat în spitalul garnizoanei dela capul parcului se dau zilnic consultațiuni gratuite pentru populațiunea săracă între orele 11 și 12 a. m.

Armăsarul lui Mackensen. Din Oradea se scrie, că mareșalul Mackensen a făcut arătare criminală, din cauză că i-s'a furat vestitul armăsar alb, cu întreg echipamentul scump, pe care obiciuia să și plimbe gloria pe străzile Bucureștilor, și socotit la 40,000 cor. Furtul s'a întâmplat în Oradea mare, probabil de soldații proprii.

Guvernul englez a reușit la alegeri. Din Londra se vestește că se cunoaște acum rezultatul alegerilor parlamentare, care arată marea reușită avută de guvern. Partidul lui a ieșit biruitor, iar foștii miniștri liberali au suferit o înfrângere nimicitoare. Au căzut la alegeri toți acei parlamentari, cari în timpul războiului au arătat înclinări spre pace. Au căzut la alegeri Asquit, șeful muncitorilor, Ramsay Mac Donald, Snowden și John Simon. Partidul guvernamental a câștigat 469, sau o majoritate de 238.

Persoanele civile pot călători libere în Ardeal. Generalul Grecescu a făcut cunoscut autorităților maghiare, că este îngăduită călătoria persoanelor civile în toate ținuturile ocupate de trupele române. Călătorii trebuie să vizeze biletele de călătorie (naționale) la comandantul român al gărei de unde pornesc. Militarii trebuie să aibă o îngăduire specială a comandatului român din localitatea de unde pleacă.

Sălbătăcii sârbești. În 23 Dec. au fost trimise din Timișoara două companii de soldați și două tunuri, la Vermeș (Kr. Vermeș) pentru a răsbuna omorârea unui onț-de-al poliției secrete al armatei sârbești, numit Jožo Georgevici. Despre isprava companiilor sârbești avem două istorisiri. Unii spun că întreg satul a fost pustiit și omorât, iar alții istorisesc că afară de decimare preotul comunei și încă 15 fruntași au fost spânzurați.

Cele mai noi vesti.

Declarațiile președintelui Poincare.

Lyon, 31.— Poincare a declarat unor ziariști americani, că la conferința păcii, unde aliații se vor prezenta pe deplin înțeleși, Franța, din cauza însemnatelor sale pierderi, va cere Germaniei mari despăgubiri în bani și material, Germania trebuie

adusă la neputință ca să întrecă industria franceză în timpul reconstituirii Franței. Poincare nu vede nici cea mai mică greutate la conferință, nici chiar pentru lucruri mai mărunte. În ce privește temeliile păcii, delegații aliați își vor arăta punctele lor de vedere, pentru a statori amănuntele.

Poincare a terminat exprimând simpatia Franței pentru Statele-Unite.

Prima conferință pentru pace.

Carnavon. — „Paris Journal“ crede a ști că prima conferință de pace, care va fi în ziua de 15 Ianuarie, va fi închinată întâlnirii între reprezentanții celor patru puteri aliate cari vor schimba păreri asupra întâmplărilor din ultimele două luni și vor hotărî în linii generale condițiunile păcii, cari vor fi înfățișate delegaților dușmani. A doua conferință va fi a reprezentanților celorlalte state aliate ale căror păreri vor fi cercetate.

Mackensen internat de Francezi.

Naeu. — La 31 Decembrie 2,000 oameni din trupele franceze au sosit în Budapesta. Un detașament de aproape 800 francezi a înaintat spre Foth împresurând castelul în care este încuarterat mareșalul Mackensen. Acesta a protestat de două ori zadarnic, deoarece s'a pus la dispoziția guvernului ungar. Comandantul trupelor franceze a declarat însă că din ordin superior trebuie să ocupe castelul, internând pe mareșal, Mackensen s'a adresat ministrului președinte Karoly, cerând sprijin și satisfacție. Guvernul ungar a deliberat în această privință.

Revoluție în Berlin.

În prezia Crăciunului s'a început din nou la Berlin revoluția. De astădată sub conducerea marinarilor înarmați, cari s'au adunat în mare număr la Berlin. Scopul lor este a înlătura guvernul Erbert și a-l înlocui cu un guvern bolșevic sub conducerea lui Liebknecht și Ledebour. Au avut loc mai multe ciocniri sângeroase, din cari au ieșit învingători marinarii, cărora s'a alăturat și o parte însemnată a garnizoanei din Berlin, precum și a trupelor de siguranță. Trupele marinarilor au ocupat parlamentul și palatul împărătesc. Au loc sfaturi spre a găsi împăcare între cele două partide socialiste, dar până acum nu s'a găsit aceasta. Marinarii cer ca toate trupele, cari nu se țin de garnizoana din Berlin să părăsească capitala. Trupele credincioase împăratului s'au împotrivit, trăgând foc asupra socialiştilor. Marinarii au reușit să desarmeze o parte însemnată a acestor trupe. Judecând după ultimele știri, pare că bolșevicii germani vor reuși să se instăpânească în Berlin. Astfel ajunge capitala de altădată a mândrului Wilhelm să fie stăpânită de acea boală cu care a voit nefericita diplomație germană să nimicească antanta. Dacă undeva, atunci aici se potrivește proverbul străvechii: „Cine sapă groapa altuia, cade singur în ea.“

Precum spun telegramele mai noi, trupe americane și franceze au pornit spre Berlin pentru de a statori din nou ordinea. Trupele germane cari au fost trimise în contra polonilor, cari au cuprins Posenul și orașul Danzig, s'au împotrivit de a mai lupta.

Izbânda dreptății.

În zilele trecute au ținut în Praga adunare toți aceia dintre cehi, cari în decursul războiului au fost internați și închiși de către stăpânirea austriacă. La adunare au luat parte și miniștri statului ceho-slovac de acum: Rasin, Dr. Soukup și Dr. Vrbenski, iar ministrul-președinte Dr. Kramar, care fusese osândit chiar la moarte, a trimis vorbă să fie iertat că din pricina altor ocupații nu poate lua parte la adunare. Redactorul Hasek a spus, că ținta de căpetenie a întâlnirii acelor ce au avut să îndure suferinți din partea stăpânirii austriace nu e ca să ceară despăgubiri, ci ca să ceară curățirea vieții publice și alungarea celor ce s'au purtat împotriva intereselor poporului ceh. Un alt redactor Dr. Körber a spus că și acum mai sunt slujbași și învățători de aceia cari, din pricina prigonirilor vechii stăpâniri austriace, și au pierdut slujba, dar cari încă n'au fost așezați din nou în postul lor, pe când o mulțime de slujbași de stat cu rele simțăminte cehești și cari au prigonit pe cei buni în timpul războiului, se lăfăiesc și astăzi în posturile lor. Adunarea a votat și niște statute ale societății ce vor alcătui-o cei cari au fost internați și închiși, apoi a hotărât ca să fie confiscată averea arhiducelui Friedrich, ca din ea să se împartă despăgubiri pentru internați. Pe urmă s'a adus hotărârea ca să se ceară scoaterea din slujbă și pedepsirea tuturor acelor funcționari, cari au asuprit pe cei internați și închiși.

Măsura aceasta ar trebui luată și la noi: trebuie scoși din slujbe și pedepsiți toți aceia cari au făcut arătări și s'au făcut vinovați de suferințele miilor de internați și închiși dintre ai noștri. Toți comișii, toți prim. pretorii, notarii, și alți slujbași, cari au năpăstuit pe ai noștri, e cu dreptate să și primească pedeapsa.

Carnea de porc

să vinde în coroane 14, iar

slănină

cu 16 coroane kilogramul la

Oprea Tanase, măcelar

108 1—1 Sibiu, Str. Faurului Nr. 25

Ad Nr. 732—1918

110 1—1

d. g.

Înștiințare.

Prelegerile la institutul nostru din Năsăud se vor reincepe în 21 Ianuarie st. n. 1919.

Direcțiunea gimnaziului superior fundațional.

Năsăud, la 2 Ianuarie 1919.

Dr. Nicolae Drăgan

profesor gim. dir. subst.

Publicație.

Divizia II-a devanătorilor cumpără orice cantități de grâu, făină, păpușoiu, fasole, mălai, orz, ovăs plătind costul lor imediat.

Prețul după învoială.

Predarea se va face ori la Sibiu ori la gara cea mai apropiată de locul unde se află produsele.

Ofertele scrise sau vorbite, se pot adresa la comandamentul diviziei aflat în localul școlii de cadeți din Sibiu. 109 2—4